

Veckans tema: Jesus skapar tro

Jesaja 45:22-24

Galatierbrevet 2:16-21

Johannes 4:27-42

Bakgrund

Jesus och lärjungarna har alltså tagit vägen genom Samarien och vid korsningen av två viktiga vägar låg Jakobs brunn. Brunnen finns tydligen kvar än i dag är 32 meter djup. Staden Sikem eller Sykar låg i närheten. Tidpunkten är mitt på dagen och Jesus stannar vid brunnen medan lärjungarna går till staden för att köpa mat. Vid brunnen finns en kvinna som hämtar vatten. Med tanke på den varma tidpunkten kan vi ana att hon är där då för att slippa träffa andra och hämta vatten i fred. Kanske var hon något av en "outcast." Till kvinnans stora förvåning ber Jesus ber henne om vatten. Samarier och judar var annars arvfienter och judarna hade bränt ner deras tempel 150 år tidigare. Samarierna hade vad vi vet också en tro på en messias men mer i form av en kommande profet än en kung som judarna trodde på. De samarier som bodde kvar var ättlingar till de fattigaste av sitt folk, de som tidigare blivit bortförda av assyrierna. En samarisk kvinna ansågs oren av judarna. Denna kvinna i sin tur är alltså troligtvis sedd som mindre önskvärd i detta sammanhang – lägst av de lägsta så att säga...

Det är inte konstigt att kvinnan blev förvånad över att bli tilltalad av Jesus. Som förra veckans predikan handlade om så startar ett livsomvälvande samtal med mellan kvinnan och Jesus som avslutas i början av dagens text där kvinnan går tillbaka till sin by och berättar för folket om en man som "visste allt hon gjort och som kände henne bättre än vad hon gjorde själv" och som hon efter sitt möte trodde var messias. Något helt avgörande hade alltså hänt i samtalet mellan henne och Jesus! Trots att kvinnan bar på upplevelse av synd och skam kom hon upprättad och ivrig därifrån! En förvandling skedde. Mötet med Jesus skapar tro.

I dagens text läser vi att lärjungarna kom tillbaka med mat till Jesus och blir förvånade över att Jesus alls talade med en främmande kvinna, tvärtemot god judisk sed.

De frågar inte om orsaken men i sinom tid kommer de dock att bli vana vid detta att Jesus inte delade sin samtids syn på kvinnor. Kvinnor kom att bli Jesus lärjungar och många kom att höra till de trognaste i lärjungaskaran. Kristendomen bröt tydligt med det judiska patriarkatet. Medan kvinnan går tillbaka till sin by börjar lärjungarna plocka fram maten. Men Jesus verkar tänka på annat och de uppmanar honom att börja äta. Då passar Jesus på (Jesus passar ofta på, han är en mästare på att ta alla tillfällen i akt ! ☺) att använda stunden till att förtydliga att Guds rike inte handlar främst handlar om det materiella och fysiska behoven. Jesus nedvärderar självklart inte det fysiska behovet av mat snarare verkar han anknyta till det som skedde i öknen när frestaren ville få honom att fokusera på och välja det världsliga och det materiella framför Gud. Jesus är därför tydlig med att hans främsta uppgift handlar om att fullborda sin faders verk – och det är det som är hans "föda" och hans främsta fokus, det är det han lever för. Han verkar vilja vara övertydlig gentemot lärjungarna. Jesus använder också sitt samtal med kvinnan för att förklara sitt uppdrag: skörden står mogen där man minst anar det!

Jesus pekar på att arbetet med att vinna människor för Gud kommer att färdigställas men framhåller att det inte kommer i en kronologisk tidsordning som skördar här på jorden – vi kan helt enkelt inte veta i förväg när skörden är redo. Den andliga skörden styrs definitivt inte av årstiderna utan av Guds tajming. Vad menade Jesus med orden "lyft ögonen"? Kanske såg han samarier komma på vägen och menade dem och att de var skörden som såtts genom kvinnan vid brunnens tro? Eller kanske menade han metaforiskt att vi alltid bör söka möjligheter att vinna andra för Gud: att vi också ska passa på!

Han säger också att Gud skickar oss att skörda men att det ligger andras arbete bakom, de som banat väg för Gud - ingen enskild individ verkar kunna ta åt sig äran för att någon vänder till Gud. Vi ska "passa på" att vittna för andra men vi kan inte veta när en människa kommer att ta emot Gud. Detta är ett hoppfullt budskap till oss, inte minst när det känns motigt att vara lärjunge, när det mest känns som en öken att vittna och som att skörden verkar långt borta. Gud kan använda allt vi gör men inte nödvändigtvis i den ordning som vi tror.

I slutet av texten står det att samarierna trodde efter att ha hört kvinnan och fick fördjupad tro efter två dagar tillsammans med Jesus (där han troligtvis fick möjlighet att förklara mer om vem han var och hans uppdrag för Gud). Mötet med Jesus skapar tro.

Varför skapar mötet tro? Jo för att som Jesus säger: hans mat är att göra Guds vilja och det innebär att söka efter människor – han vill vinna människosjälar och han använder alla medel för att lyckas nå fram till oss. Jesus törstade inte bara efter vatten utan efter oss, vårt gensvar och våra själar. Han är sänd från Fadern till oss alla och nalkas oss med kärlek och sanning. Jesus visste att kvinnan vid brunnen behövde honom och Guds kärlek i sitt liv och Jesus är den som röjer alla hinder mellan Gud och människa och hans sätt skapar tro på Gud. Precis som Jesus fann och vann den samariska kvinnans själ så vill han finna och vinna oss. Genom helig ande väcktes kvinnan att se sin synd och skuld och sitt elände utan Gud men istället för att fly när man upptäckt sin "nakenhet" så upptäcker kvinnan att hon är älskad och sedd och kan komma till Gud som ett barn, som inte har presterat för att vinna kärleken till fadern utan det handlar om nåd. Hon inser att det inte går att gömma sig, att Gud ser allt och vet allt och ändå får hon uppleva hur vi är efterlängtrade av Gud. Han har gjort allt arbete som krävs och i Guds rike fungerar inte logiken att om jag gör A så förtjänar jag B. Ingen av oss kan leva upp till Guds rättfärdighet av oss själva men Jesus död röjer alla hinder och Gud själv har gett sig ut för att söka efter oss i öknen med levande vatten.

Eftersom jag inte är teolog utan psykolog så tänkte jag hakade jag upp mig lite när jag läste den här texten på det anmärkningsvärda i att denna, ändå rätt slagfärdiga kvinna, inte reagerar defensivt eller skyller ifrån sig när Jesus avslöjar hennes hemligheter – det som hon troligtvis skäms för och vet är fel i hennes liv- i stället skapar det en tro hos henne att Jesus är Messias! Hur kan det hänga ihop? Kan det vara så att vi människor har en djupt rotad längtan att bli avslöjade? Att vi vill kasta våra masker? Jag tror det. Men jag tror att för att orka eller våga det så behöver vi bli älskade förbehållslöst. Och sådan kärlek upplever vi nog ofta överallt i dagens samhälle – vi möts snarare med budskap att prestera något tillbaka, vi behöver ge något för att få, vi behöver skydda vårt varumärke och framstå som helgjutna utan sprickor så att vi är anställningsbara, helst inga hål i CVn och alltid glad i sociala medier och i fikarummet för att verka sådär härliga att vi blir omtyckta.

Det mänskliga livet är inget paradiset, i verkligheten bortom "bilderna" vi skyddar oss bakom blir vi både blir skadade och skadar andra. En del har aldrig fått uppleva förbehållslös kärlek och känner inte ens till att det är möjligt! Cynismen tycks ibland ligga som en blöt filt över våra hjärtan i västvärlden. Som psykolog beundrar jag mina klienter, som INTE känner Jesus, men som vågar dela sin skam och skuld och hemligheter som legat och pyrt – ibland i många år. Det är modigt att våga kasta masken! Och kanske är det inte så konstigt att det då krävs ett säkert ombonat terapirum och personal med sekretess för att våga göra det. Samtidigt blir jag ledsen. För djupast sett finns det ingen som kan möta oss som Jesus som har den faktiska makten att lösa vår skuld och skam. Jag önskar och hoppas att alla människor på något sätt får dem möjligheten.

Tillbaka till brunnen. Hur då gör Jesus i den här situationen? Varför stannar hon? Vi vet inte exakt eftersom vi inte var där, vi kan bara ana. Något är det i alla fall som gör att kvinnan, då hennes synd och skam blir avslöjad ändå stannar kvar. Är det bara på grund av en längtan att bli avslöjad eller handlar det ÄVEN om Jesus bemötande? Jag tror att det är så. Istället för att reagera på det allra vanligaste sättet, helt mänskligt, nämligen att gå i försvar eller fly (fight or flight) i vilket fall – resa upp en mur gentemot den andra så orkar hon istället stanna kvar. Hon verkar faktiskt inte ens reagera negativt eller anklagande och försöker inte dölja sig med fikonlöv. Vad kan det bero på?

Ibland när jag håller utbildningar i arbetsgrupper och framför allt för chefer så pratar vi just om bemötande och hur vi bör bete oss mot varandra, särskilt i svåra samtal. En av övningarna som vi gör heter Eyes Wide Shut och jag tänkte att vi skulle testa den nu. Den kan verka lite läskig men prova gärna i alla fall. Det är såklart helt valfritt att delta. Om du vill, stäng dina ögon och blunda, ta nu och försök dra dig till minnes något som du gjort som du skäms över, inte vad som helst, se om du kommer på något som du VERKLIGEN skäms över, kanske en hemlighet om dig själv som nästan ingen vet. Något som gör att du liksom får lite påslag bara av att tänka på det, handsvett hjärtat slår lite extra. Sitt och känn efter hur det känns att tänka på det och bara acceptera upplevelsen. Kanske får du impulser att mota bort tanken eller tänka på ngt annat, det är inte så konstigt utan helt normalt. Men våga stanna här någon minut.

Nu vill jag att du ska föreställa dig att du måste berätta din hemlighet, du måste berätta den för någon, men var lugn, du behöver inte berätta den här, det jag vill att du gör är att du föreställer dig VEM du helst skulle vilja berätta det för om du var tvungen.

Tänker efter någon minut.

Nu, fundera över VARFÖR du valde just den här personen? Vilka egenskaper och beteende var det som gjorde att du valde hen?

Du behöver inte berätta men de egenskaper som dyker upp för mig i denna övning är en person som jag vet visar VÄRME, icke dömande, ärlighet och som validerar rimligheten i mina känslor och som signalerar att det ändå finns hopp för mig.

(Tack för att ni deltog i övningen)

Att komma i kontakt med sin egen utsatthet ger oss ofta nycklar till hur vi bör bete oss mot andra i utsatta situationer Det är inte alltid enkelt. Men kanske kan vi bli bättre på det. Hur väljer jag att bete mig för att bli mer som Jesus, vara lärjunge och hjälpa till att skapa tro? Kan jag visa värme och förståelse samtidigt som jag vågar påtala det som är svårt att höra? Jag tror att det är det bästa sättet för att nå fram (risken är annars att vår medmänniskas

försvar, precis som hos oss själva, drar igång så att inget av det vi vill säga når fram) kan vara att visa på de egenskaper som dök upp i ditt inre under övningen! Och det viktigaste – att se på Jesus. För Jesus når fram fullt ut! Och i kraft av den helige anden kan vi och ska vi vara hans hjälpare och jag tycker Ylva Eggehorn ord uttrycker det väl i dikten

För dem som frågar:

”Vad kan du vara annat än famn i denna förbannade värld med juveler på griplorna
vad kan du vara annat än bröd själv
bland de som bara vet hur stenar ser ut
och frågar om vin: vad är det?
Han har ju bara dina händer att uttrycka sig i
Han har ju bara din kropp att bli verklig i
Som vinden vill ha träden vill han ha dig
Vad kan du vara annat än hans famn själv
För dom som frågar: hur är den? ”

Bemötandet kanske inte är hela svaret till varför kvinnan vid brunnen valde att stanna kvar hos Jesus men en liten bit av det hela. Jag är övertygad om att även den helige ande verkade precis som alltid då en människa kommer till tro på Jesus. Vi behöver be om hjälparens ande i vardagen och när vi bemöter andra och rent konkret har vi Jesus beteenden som förebild (även om vi ofta misslyckas själva).

Att ta med från detta bibelställe i vardagen är också att påminna oss om att frälsning sker utanför vår kontroll, det är Guds tajming som råder och den kan vi inte överblicka.

Även om vi med Jesus som förebild och ett varmt och icke-dömande bemötande gentemot andra så har vi ingen aning om när eller om en människa kommer att ta emot Jesus. Vi kan missionera och evangelisera och det ska vi men vi kan inte slå oss för bröstet och säga att vi lett någon till frälsning, vi kan så frön med Guds hjälp men det är helig ande som leder och det är Gud som ytterst håller allt i sin hand (hade våra handlingar räckt hade ju Jesus inte behövt dö som det står i Galatierbrevet). Ibland får vi uppleva väckelse men Gud menar att det inte går för oss att härleda exakt vad det beror på, det vet bara Gud. Alltså ska vi inte hänga upp oss på det, vem ledde vem till tro utan berätta det glada budskapet alldeles oavsett. Och när vi har fått möta Jesus kärlek till oss – denna icke dömande rena kärlek och omsorg där vi vågar bekänna vår synd och skuld – då känns det knappast som ett tvång att föra det vidare utan snarare som en sång vi inte kan låta bli att sjunga och får uppleva att vi kan som Jesaja skriver ”vända oss till Gud och bli hjälpta”.

Ni kanske har hört begreppet emotionell smitta – sitter de flesta och surar på jobbat, eller betar sig stressat och springer omkring – då börjar övriga att känna efter och uppleva lite samma. Jag tänker att den här kvinnan skapar emotionell smitta av glädje tacksamhet och nyfikenhet då hon går tillbaka till sin by i Samarien och berättar om det som hänt henne – ”han har sagt mig allt jag gjort” Jesus skapar tro genom den han är och hur han är, han vet allt vi har gjort och ändå älskar han oss! Jag avslutar med ytterligare en dikt av Ylva Eggehorn på detta tema att ta med hem i veckan:

”Se vem du är.

Glöm det inte:

Av nåd har han älskat dig

Och gjort dig vacker.”

